

Романова Ю. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПЛАНУВАННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ПІДПРИЄМСТВА

Сьогодні, коли конкурентна боротьба як на внутрішньому так і на зарубіжному ринках суттєво посилюється, для забезпечення позитивних фінансових результатів діяльності, підприємство має мати певні конкурентні переваги. Важливою передумовою для формування таких переваг є своєчасне забезпечення підприємства матеріалами та засобами виробництва, а також використання прогресивних видів техніки та технологій, які б змогли забезпечити виготовлення продукції з найменшими питомими витратами та найкращим рівнем якості у порівнянні з конкурентами.

Але, щоб цього досягти потрібно займатися плануванням матеріально-технічної бази підприємства.

Плануванням та стратегічним управлінням матеріально-технічної бази займалися багато вітчизняних та зарубіжних науковців: Л. Омельченко, О. Бондаренко, С. Покропивний, М. Гарасемчук, А. Літвіненко, В. Шаповал, А. Мазаракі, В. Протопов, С., М. Хохлов, М. Чумаченько, Л. Шваб, І. Швець та ін.

Планування матеріально-технічної бази підприємства проводиться за двома основними напрямками:

- планування матеріальних ресурсів:
- планування основних засобів (або виробничо-технічної бази підприємства).

Основними завданнями планування матеріалів є: безперервне і своєчасне забезпечення усіх виробничих підрозділів підприємства; дотримання норм витрат матеріалів; контроль економії витрачання матеріально-технічних ресурсів.

Джерелами інформації для планування матеріально-технічного забезпечення виступають: прогнозований обсяг виробництва, план розвитку, план

капітального будівництва; відомості норм витрат матеріалів; інформація про перехідні запаси; заявки задіяних у виробничому процесі структурних підрозділів на паливо, енергію і матеріали; інформація про залишки матеріалів в складських приміщеннях; ринкові ціни на матеріально-технічні ресурси [1].

Планування матеріально-технічної бази підприємства складається з урахуванням натуральних і вартісних показників, включає в себе обґрунтовані потреби підприємства в матеріально-технічних ресурсах. Річна потреба в матеріалах розраховується виходячи з планової кількості виробів і норм витрат на виробництво даної кількості матеріально-технічних ресурсів. У разі відсутності норм витрат деяких матеріалів, використовуються норми за аналогічними ресурсами.

План матеріально-технічного забезпечення, його балансова форма, складається з двох частин: 1) виділення річної потреби; 2) визначення джерел покриття річної потреби.

Форми планів матеріально-технічного забезпечення розробляються підприємством самостійно в залежності від специфіки їх діяльності. У процесі виробництва можуть виявлятися як додаткові резерви матеріалів, так і їх нестача, в зв'язку з чим річний план матеріально-технічного забезпечення коригується за допомогою формування квартальних планів [2].

Облік і планування основних фондів здійснюються в натуральній і грошовій формах. При оцінці основних фондів підприємства у натуральному вимірі встановлюється кількість машин, їх продуктивність, потужність, інші кількісні величини.

Ці дані використовують для розрахунку виробничої потужності підприємств і галузей, планування виробничої програми, резервів підвищення виготовлення продукції, складання балансу обладнання.

Грошова (або вартісна) оцінка основних фондів необхідна для планування розширеного відтворення основних фондів, визначення ступеня зносу та розміру амортизаційних відрахувань.

Метою планування потреби в основних засобах є визначення їх оптимального кількісного і якісного складу, необхідного для виконання виробничої програми і підвищення виробничого потенціалу відповідно до стратегії підприємства.

Алгоритм планування потреби в основних засобах передбачає: аналіз забезпеченості підприємства основними фондами, аналіз технічного стану основних фондів, руху і ефективності їх використання, джерел і методів фінансування оновлення основних фондів за попередні періоди; планування їх кількісного і якісного складу за групами основних фондів з урахуванням техніко-експлуатаційних характеристик. При цьому основна увага приділяється активній частині основних фондів підприємства: обладнанню, робочим машинам, механізмам; вартісну оцінку потреби в основних засобах; загальну потребу в інвестиціях, включаючи розвиток виробничо-технічної бази й вирішення кадрових і соціальних питань; визначення джерел фінансування інвестицій; визначення економічної ефективності інвестицій; планування амортизаційної політики [3].

Отже, планування матеріально-технічної бази є важливою складовою у подальшій ефективній діяльності будь-якого виробничого підприємства.

Список використаних джерел:

1. Пилипенко А. А. Організація управління розвитком матеріально-технічної бази підприємства: монографія / А. А. Пилипенко, А. О. Литвиненко. – Харків: 2015. – 236 с.
2. Гринько Т. В. Перспективи розвитку системи управління діяльністю підприємств в умовах економічної нестабільності / Т. В. Гринько, С. І. Чернета // Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка і менеджмент 2017: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку»: у 11 т. (м. Дніпро, 23-24 березня 2017 р.). – Дніпро: Біла К.О., 2017. – Т. 5. – С. 91-93.
2. Олійник Т. І. Інтенсифікація відтворення основних засобів аграрного виробництва / Т. І. Олійник // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу : Науковий економічний журнал. – 2010. – № 2 (10). – С. 61–65.